
ADRODDIAD I'R IS-BWYLLGOR CYNLLUNIO STRATEGOL

26 Ionawr, 2026

TEITL: Cyflwyno Cytundeb Cyflawni'r Cynllun Datblygu Strategol yn ffurfiol

AWDUR: Andy Roberts, Swyddog Cynllunio Strategol Rhanbarthol

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1.1. Mae'r adroddiad hwn yn rhoi diweddariad i'r Is-bwyllgor Cynllunio Strategol ar ôl i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig ystyried y gyllideb ar gyfer 2026/27 ac adnabod cyllid digonol i ddechrau'r Cynllun Datblygu Strategol (SDP). Bydd adroddiad ar y gyllideb yn cael ei ystyried yng nghyfarfod y Cyd-bwyllgor Corfforedig a gynhelir ar 23 Ionawr 2026, a bydd adroddiad ar wahân ar yr agenda honno hefyd, lle ceisir cytundeb gan y Pwyllgor hefyd i gyflwyno Cytundeb Cyflawni'r Cynllun Datblygu Strategol yn ffurfiol i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo gan Weinidogion Cymru.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 2.1. Nodi canlyniad yr adroddiadau i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig (CBC) a gynhaliwyd ar 23 Ionawr 2026 a'r camau nesaf ar gyfer y Cynllun Datblygu Strategol.

3. Y RHESWM AM Y PENDERFYNIAD

- 3.1. Yr Is-bwyllgor Cynllunio Strategol sydd yn gyfrifol am baratoi'r Cytundeb Cyflawni drafft. Mae gan yr is-bwyllgor swyddogaethau cydlynu a chynllunio ynghylch pob cam tuag at gyflawni'r SDP.

4. CEFNDIR

- 4.1. Cafodd aelodau'r Is-bwyllgor Cynllunio Strategol eu briffio ar Gytundeb Cyflawni drafft yr SDP mewn sesiwn briffio anffurfiol i'r Aelodau a gynhaliwyd ddydd Gwener, 27 Mehefin, 2025.

Cafodd yr Aelodau eu briffio ar gynnwys y Cytundeb Cyflawni drafft at ddibenion ei gyhoeddi ar gyfer ymgynghori wedi hynny, yn unol â gofynion rheoliadau'r SDP. Cynghorwyd yr aelodau hefyd ynghylch y sefyllfa gydag ariannu'r SDP a gofynnodd yr aelodau am ragor o wybodaeth am yr opsiynau sydd ar gael i ariannu'r SDP yn llawn.

- 4.2. Ystyriwyd y Cytundeb Cyflawni drafft a'r camau gweithdrefnol ar gyfer ymgynghori (nad yw'n statudol) gan y CBC yn ei gyfarfod ar 18 Gorffennaf, 2025 – [dolen i'r adroddiad](#).
- 4.3. Dechreuodd y broses ymgynghori yn dilyn cyfarfod y CBC ar ddydd Gwener, 18 Gorffennaf gan bara tan ddydd Gwener, 29 Awst, 2025. Roedd hyn yn caniatáu cyfnod o chwe wythnos ar gyfer ymgynghori. Cyhoeddwyd y ddogfen ar wefan Uchelgais Gogledd Cymru, ynghyd â gwybodaeth gyd-destunol am bwrpas y ddogfen a sut i wneud sylwadau arni.

- 4.4. Adroddwyd ar ganlyniad yr ymgynghoriad yn ôl i'r Is-bwyllgor yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 4 Medi 2025 ([dolen i'r adroddiad](#)) ynghyd â'r adroddiad manwl y gofynnwyd amdano ar y sefyllfa ariannu. Penderfynwyd argymhell i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig y dylent gymeradwyo'r Cytundeb Cyflawni yn barod i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru, yn amodol ar adnabod cyllid digonol ar gyfer y Cynllun Datblygu Strategol drwy'r broses o osod cyllideb ar gyfer y Cyd-bwyllgor Corfforedig. Wrth wneud hynny, mynegodd yr Aelodau bryder penodol na ddylai hyn gael effaith sylweddol ar gyllidebau'r Awdurdod Cynllunio Lleol wrth osod cyllideb ar gyfer yr SDP, yn ychwanegol at y cyfraniad ardoll a wnaed eisoes ar gyfer yr SDP yn 2025/26.
- 4.5. Yna fe wnaeth y Cyd-bwyllgor Corfforedig ystyried a chymeradwyo'r argymhelliad hwn yn ei gyfarfod dilynol a gynhaliwyd ar 19 Medi 2026 ([dolen i'r adroddiad](#)).
- 4.6. Ers y dyddiad hwnnw, mae'r broses o osod cyllideb wedi bod yn mynd rhagddi er mwyn gosod y gyllideb ar gyfer 2026/27, gan gynnwys y cyllid sydd ei angen ym mlwyddyn 1 o Raglen Gyflawni'r SDP i ddechrau'r cynllun. Mae swyddogion wedi bod yn gweithio gyda chydweithwyr cyllid i sicrhau bod dymuniadau'r Aelodau yn cael eu hystyried yn y ffordd y mae'r CBC yn rhoi adnoddau i'r SDP ym mlwyddyn 1. Mae disgwyl i gyllideb y CBC ar gyfer 2026/27 gael ei hadrodd i'r CBC ar 23 Ionawr 2026 ar gyfer ei chymeradwyo.
- 4.7. Felly, mae'r broses gyda'r Cynllun Datblygu Strategol wedi'i gohirio i bob pwrpas wrth i ni aros am osod a chymeradwyo'r gyllideb, gan mai dyna'r sicrwydd roedd yr Aelodau eisiau ei gael cyn cyflwyno'r cytundeb Cyflawni yn ffurfiol. Ar ôl ystyried y gyllideb arfaethedig ar gyfer 2026/27, bydd Aelodau'r Is-bwyllgor yn gweld bod y cyllid sydd ei angen i gychwyn ar y cynllun wedi'i adnabod ar gyfer blwyddyn 1 y rhaglen, a thrwy wneud hynny, rydym yn osgoi unrhyw effaith sylweddol ar ardoll yr Awdurdodau Lleol o'r SDP. O ganlyniad i hyn, gofynnir i'r CBC hefyd gyflwyno'r Cytundeb Cyflawni yn ffurfiol i'w gymeradwyo gan Weinidogion Cymru.

5. YSTYRIAETHAU

- 5.1. Mae copi o'r adroddiad i gyfarfod y Cyd-bwyllgor Corfforedig a gynhaliwyd ar 23 Ionawr 2026 oedd yn gofyn am gyflwyno'r Cytundeb Cyflawni wedi'i atodi fel **Atodiad 1** i'r adroddiad hwn. Mae hyn yn rhoi'r rhesymeg i'r Aelodau y tu ôl i adnabod cyllid digonol ar gyfer yr SDP gan hefyd beidio effeithio'n sylweddol ar gyllidebau'r Awdurdodau Cynllunio Lleol na'r cyfraniad ardoll tuag at ariannu'r SDP. Mae'r adroddiad hefyd yn darparu dolen i adroddiad cyllideb y CBC ac yn crynhoi beth yw cyllideb yr SDP ar gyfer 2026/27, a sut y cyrhaeddwyd hynny.
- 5.2. Er yn hunan-eglurhaol, mae'n werth i'r Aelodau nodi'r pwyntiau allweddol a ganlyn sy'n gysylltiedig â sut mae cyllideb yr SDP wedi'i gosod:
- Amcangyfrifir mai cyfanswm cost yr SDP yw £3.276m dros y rhaglen bum mlynedd, neu £655,272 y flwyddyn. Dyma'r 'senario gwaethaf' ac mae'n llywio'r broses o osod cyllideb flynyddol ar gyfer pa adnoddau sydd eu hangen, yn ogystal â sut y gall effeithlonrwydd ac arbedion leihau'r costau hyn dros amser.
 - Mae'r gyllideb arfaethedig ar gyfer blwyddyn 1 2026/27 y rhaglen wedi'i chynnig ar £597,650 ac mae'n adlewyrchu'r hyn sydd ei angen ym mlwyddyn 1 yn hytrach na chymhwyso cyfartaledd yn unig.
 - Y prif elfennau gwariant yn y gyllideb yw: £253,290 i dalu am gyflogau cyfredol a recriwtio arfaethedig yn 2026/27; £292,490 sy'n darparu arian yn bennaf ar gyfer cymorth ymgynghori hanfodol ynghyd â swm i ariannu system swyddfa gefn ar gyfer yr SDP; ac yn olaf £50,960 sy'n darparu arian ar gyfer y gwahanol wasanaethau cymorth sydd eu hangen i gynorthwyo gyda chynhyrchu'r cynllun.

- Y cyfraniad cronolol at dalu'r gwariant arfaethedig o ardoll yr Awdurdodau Lleol yw £388,170. Mae hyn yn parhau i fod yn agos iawn at swm yr ardoll a ddarparwyd yng nghyllideb 2025/26 (£375,040) sy'n cynrychioli gwahaniaeth o ddim ond £13,130, neu 2.2% o'r gyllideb gwariant gyffredinol ar gyfer 2026/27.
- Ffactor lliniarol pwysig sydd wedi helpu i gyfyngu'n sylweddol ar yr effaith ar Awdurdodau Lleol yw'r cyllid wrth gefn sydd wedi'i adnabod i'w ddefnyddio yn y gyllideb (£209,480). Mae hyn wedi dod o gyfuniad o danwariant ar y gyllideb yn ystod y flwyddyn yn 2025/26, a Llywodraeth Cymru yn rhoi grant perfformiad o £200,000 i'r CBC am y cynnydd y mae wedi'i wneud. Mae'r cyfuniad o'r rhain hefyd yn gadael arian wrth gefn pellach y gellir ei ystyried fel rhan o osod y gyllideb ar gyfer blwyddyn 2 yr SDP yn 2027/28, ynghyd ag unrhyw arian pellach a allai fod ar gael i gefnogi'r SDP.

5.3. Felly, mae'r CBC wedi cyrraedd y pwynt lle, yn gyntaf, mae eisoes wedi cymeradwyo'r Cytundeb Cyflawni i'w gyflwyno i Weinidogion Cymru i'w gymeradwyo ac yn ail, wedi gosod cyllideb realistig ar gyfer blwyddyn 1 rhaglen yr SDP sy'n ddigonol i dalu'r costau cynhyrchu. Mae'r sefyllfa a gyrhaeddwyd gyda'r gyllideb o ran yr effaith gyfyngedig iawn ar ardoll yr Awdurdodau Lleol yn gyflawniad sylweddol, gan roi'r sicrwydd roedd yr Aelodau yn chwilio amdano, a'r potensial i ailadrodd hyn fel rhan o'r ymarfer gosod cyllideb ar gyfer 2027/28, o leiaf. Er nad yw Strategaeth Ariannol Tymor Canolig wedi'i chytuno eto ar gyfer y CBC, ystyrir mai'r sefyllfa hon yw'r gorau y gellir ei chyflawni ar gyfer y flwyddyn nesaf (a'r flwyddyn wedyn), ac felly'r sicrwydd sydd ei angen i ymrwymo i gyflwyno Cytundeb Cyflawni'r SDP yn ffurfiol i'w gymeradwyo gan Weinidogion Cymru.

6. CAMAU NESAF

- 6.1. Ar ôl cyrraedd y pwynt hwn felly, mae'r adroddiad i'r CBC (**Atodiad 1**) bellach wedi gofyn i'r pwyllgor gytuno i gyflwyno Cytundeb Cyflawni'r SDP yn ffurfiol i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo yn unol â Rheoliad 11(2) o Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Strategol) (Cymru) 2021.
- 6.2. Yn amodol ar gytundeb yr Aelodau i hyn ar 23 Ionawr, bydd y Cytundeb Cyflawni yn cael ei gwblhau'n derfynol a'i gyflwyno cyn gynted â phosib. Unwaith y bydd wedi'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru, deallir y bydd y Gweinidog yn ysgrifennu at y CBC o fewn pedair wythnos ar ôl ei dderbyn i nodi ei fod yn derbyn y Cytundeb Cyflawni, a bydd hynny'n nodi dechrau'r gwaith ar y cynllun yn ffurfiol. Os oes gan Lywodraeth Cymru unrhyw ymholiadau ynglŷn â chynnwys y Cytundeb Cyflawni, mae mwy na digon o amser i fynd i'r afael â'r rhain, sicrhau swm llawn y grant perfformiad, a chynnal cynnydd yn erbyn amserlen yr SDP. Mae pwerau dirprwyo wedi cael eu darparu i'r Prif Weithredwr i wneud mân newidiadau golygyddol mewn ymgynghoriad â Chadeirydd yr is-bwyllgor hwn.

7. GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 7.1. Bydd costau'n cael eu tynnu o gyllideb arfaethedig CBC y Gogledd ar gyfer 2026/27 gyda'r gefnogaeth angenrheidiol gan dimau Cyfreithiol a Chyllid y CBC. Bydd y CBC hefyd yn ceisio sicrhau cymorth ariannol pellach gan Lywodraeth Cymru wrth i'r SDP symud ymlaen, ac adnabod effeithlonrwydd ac arbedion posibl wrth osod cyllidebau blynyddol yn y dyfodol.

8. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

- 8.1. Mae gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig ddyletswydd statudol i baratoi Cynllun Datblygu Strategol o dan Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 (fel y'i diwygiwyd). Mae'r gofynion a'r camau

penodol i gynhyrchu Cynllun Datblygu Strategol wedi'u nodi yn Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Strategol) (Cymru) 2021.

ATODIADAU:

Atodiad 1: Adroddiad i'r CBC yn ceisio Cymeradwyaeth Ffurfiol i gyflwyno Cytundeb Cyflawni'r SDP

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. **Swyddog Monitro:**

“Dim sylwadau i'w hychwanegu mewn perthynas â phriodoldeb.”

ii. **Swyddog Cyllid Statudol:**

“Gallaf gadarnhau cywirdeb y wybodaeth sy'n ymwneud â Chyllideb 2026/27 sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad hwn. Credaf fod yr adroddiad hwn yn adlewyrchiad cywir o'r sefyllfa bresennol o ran y Cynllun Datblygu Strategol.”